

การปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออก
สู่คุณภาพของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

วันวิภา เทียนขาว

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2554

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ วันวิภา เทียนขาว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

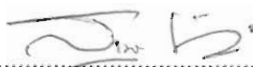
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนกสุข)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิศเรศ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนกสุข)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แ้มกสิกร)

วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2552

51811124: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การปรับตัว/ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ/ องค์การปกครองท้องถิ่น

วันวิภา เทียนขาว: การปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ (THE ADAPTATION OF PRIMARY SCHOOLS USING ENGLISH LANGUAGE IN TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES TOWARD THE QUALITY ADMINISTRATION UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE BUREAU IN THE EASTERN REGION) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ: สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ด. 278 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด วิธีการกลไก และผลการปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ทำการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์นิยมตามแนวทางการวิเคราะห์ของ โคลไลซี (Colaizzi, 1978) โดยใช้แนวคิดปัจจัยพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงองค์การของ เลวิต (Leavitt, 1965) ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ โครงสร้าง (Structure) พันธกิจ (Mission) เทคโนโลยี (Technology) และบุคลากร (Human) เป็นกรอบการวิจัยเบื้องต้น (Theory-Before Research) ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 39 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครูไทย 3 คน ครูต่างชาติ 4 คน นักเรียน 15 คน ผู้ปกครอง 6 คน กรรมการสถานศึกษา 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์การวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ วิธีการศึกษาเอกสารร่องรอยที่เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การออกแบบสอบถาม และการบันทึกภาคสนาม และทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้

ผลการวิจัยพบว่า

การปรับตัวของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษประกอบด้วย 5 แนวคิดสำคัญ ได้แก่ การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านการศึกษา การเตรียมความพร้อมสู่อนาคต และการพัฒนาสถานศึกษาแบบองค์รวมและระยะยาว ส่วนวิธีการกลไกในการปรับตัวของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูใช้ปรัชญาการศึกษาเป็นตัวนำการเลือกกลยุทธ์ กิจกรรม และกระบวนการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีความรู้สึที่ดีต่อการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านเกม สภาพครอบครัวช่วยเพิ่มความพร้อมและโอกาสการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านผลการปรับตัวของสถานศึกษา พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของครูและนักเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ควบคู่กับผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เชื่อมโยงกับสภาพชีวิตจริงได้ ปัญหาที่ควรแก้ไขมี 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านครูต่างชาติที่มีสำเนียงการพูดไม่เป็นสากลส่งผลกระทบต่อ การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน มิติด้านงบประมาณที่ขาดความสม่ำเสมอ ในการสนับสนุนการเรียนการสอน มิติด้านกิจกรรมพิเศษที่ต้องการให้มีการจัดให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ และมิติด้านสภาพแวดล้อมที่ควรกระตุ้นให้เอื้อต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งในที่บ้านและที่สถานศึกษา

ประกาศคุณูปการ

คุณุญนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความเมตตากรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบ และแนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของคุณุญนิพนธ์ ตลอดจนเป็นกำลังใจในการดำเนินงานที่มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ความเมตตากรุณาชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และเกิดเป็นประสบการณ์ที่ดีเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณในความมีจิตเมตตาของ Professor George Padavil ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำแนวทางในการทำวิจัยเชิงคุณภาพทั้งขณะพำนักอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และอยู่ในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้คุณุญนิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แห่งศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาทุกท่านที่ให้การดูแลคุณุญนิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งเสมอมาจากครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น ปริญญาเอก และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน กำลังใจจากทุกท่านมีส่วนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการทำคุณุญนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วันวิภา เทียนขาว

51811124: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ADAPTATION/ ENGLISH LANGUAGE/ LOCAL ADMINISTRATIVE BUREAU

WANWIPA THIENKAOW: THE ADAPTATION OF PRIMARY SCHOOLS USING ENGLISH LANGUAGE IN TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES TOWARD THE QUALITY ADMINISTRATION UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE BUREAU IN THE EASTERN REGION. DISSERTATION ADVISORY COMMITTEE: SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., SOMPOCH ANEAGSUKHA, Ed.D. 278 P. 2011.

The purposes of this study were to uncover the concepts, the methods, and the results of the adaptation of primary schools using English language in teaching and learning (ELITAL) activities toward the quality administration under the Local Administrative Bureau in the eastern region. The research was conducted by means of qualitative methodology, phenomenological study, using the Colaizzi's seven steps of phenomenological analysis. The conceptual framework of the research was drawn under the Leavitt's four fundamental factors of organizational change: task, structure, technology, and human as theory-before research. The total of 39 key informants: four school administrators, three Thai teachers, four foreign teachers, 15 students, six parents, three school committees, and four experts were selected by a purposive sampling. Various methods of data collection used in this research included document analysis, in-depth interview, focus group interview, participant and non-participant observation, questionnaire, and field notetaking.

The research uncovered that there are five main concepts of the adaptation of primary schools using ELITAL activities: school-based management, science and art of administration, attitude change, preparation of the future education, and holistic and long-range development of organization. In addition, the methods of the adaptation involved philosophy of education that teachers use to select proper strategies for ELITAL activities. The students have developed positive attitude toward the ELITAL with the preference of learning through games. Family plays a critical role in promoting students' learning. The results of the adaptation of the school using ELITAL revealed two elements: evaluation approaches and the results of the evaluation. The results of the evaluation showed attitude changes of teachers and students, thus changing teaching and learning behaviors. Parents emphasize both evaluation methods of students' learning achievement grades and practical learning skills related to the real life. Furthermore, parents make suggestions on four critical issues for improvement of the ELITAL: foreign teachers, budget management, additional learning activities, and favorable environment for English practice. The foreign teachers with their own English accent negatively influence the students' speaking and listening skills. The budget should be increased or at least maintained at the same amount to provide enough support for the ELITAL. The school should regularly provide more extra learning activities. Both parents and teachers should create suitable environment for students to practice speaking English.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
คำถามการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อจำกัดของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคตะวันออก	12
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	21
การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ	33
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	41
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวของสถานศึกษา	45
การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาทฤษฎีก่อนการวิจัย	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95
3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	101
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	104
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบข้อมูล	105
การวิเคราะห์ข้อมูล	106
4 ผลการวิจัย	108
ตอนที่ 1 บริบทของสนามที่ศึกษา	109
ตอนที่ 2 ความสอดคล้องของปรากฏการณ์ที่ศึกษากับกรอบแนวคิดเบื้องต้นของ การวิจัย	114
ตอนที่ 3 แนวคิดด้านการปรับตัวของสถานศึกษาสู่คุณภาพการบริหาร สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ	117
ตอนที่ 4 วิธีการและกลไกในการปรับตัวของสถานศึกษาสู่คุณภาพการบริหาร สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ	147
ตอนที่ 5 ผลการปรับตัวของสถานศึกษาสู่คุณภาพการบริหารสถานศึกษาที่จัด การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ	187
ตอนที่ 6 ประเด็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของสถานศึกษาที่จัด การเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ	204
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	211
สรุปผลการวิจัย	211
อภิปรายผล	217
ข้อเสนอแนะ	238
บรรณานุกรม	240
ภาคผนวก	253
ภาคผนวก ก	254
ภาคผนวก ข	263
ภาคผนวก ค	266
ภาคผนวก ง	269
ภาคผนวก จ	275
ประวัติย่อของผู้วิจัย	278

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ปรัชญาการศึกษาต่าง ๆ ที่พัฒนามาจากปรัชญาแม่บท 23
2	การสังเคราะห์แนวคิดการปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่คุณภาพของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ 118
3	การสังเคราะห์วิธีการและกลไกในการปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สู่คุณภาพของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ 151
4	การสังเคราะห์ผลการปรับตัวของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่คุณภาพของการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ 189

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 สาขาปรัชญาการศึกษาในปัจจุบัน	24
3 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 4 ด้านของกระบวนการเรียนการสอน	34
4 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา	48
5 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานขององค์การ	50
6 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสี่ด้านตามแนวคิดการเปลี่ยนแปลงองค์การ	54
7 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาองค์การ.....	60
8 แนวทางการออกแบบงานวิจัยที่ศึกษาทฤษฎีก่อนการวิจัย	90
9 แนวทางการออกแบบการวิจัยแบบเกลียวหมุนเดินหน้าและย้อนหลัง	91
10 วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์นิยม 7 ขั้นตอน ของ โคไลตี	103
11 ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานของปัจจัยพื้นฐานที่ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลง นโยบายการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษของสถานศึกษา	116